ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (tretia komora)

z 19. októbra 2005 *

Vo veci T-415/03,

Cofradía de pescadores de „San Pedro“ de Bermeo, so sídlom v Bermeo (Španielsko), a ďalší žalobcovia, ktorých mená sú uvedené v prílohe k tomuto rozsudku, v zastúpení: E. Garayar Gutiérrez, G. Martínez-Villaseñor, A. García Castillo a M. Troncoso Ferrer, advokáti,

žalobcovia,

proti

Rade Európskej únie, v zastúpení: M. Balta a F. Florindo Gijón, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporujú

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne T. van Rijn a S. Pardo Quintillán, neskôr T. van Rijn a F. Jimeno Fernández, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

* Jazyk konania: španielčina.

a

Francúzska republika, v zastúpení: G. de Bergues a A. Colomb, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

vedľajší účastníci konania,

ktorej predmetom je žaloba o náhradu škody, smerujúca k získaniu náhrady ujmy, ktorú údajne utrpeli žalobcovia v dôsledku toho, že Rada schválila prevod časti kvóty na sardely určenej pre Portugalskú republiku na Francúzsku republiku,

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (tretia komora),

v zložení: predseda komory M. Jaeger, sudcovia V. Tiili a O. Czúcz,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. marca 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec a okolnosti predchádzajúce sporu

1. *Úhrnné prípustné úlovky*

1 Článok 161 ods. 1 písm. f) Aktu o podmienkach pristúpenia Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a o úpravách zmlúv (Ú. v. ES L 302, 1985, s. 23, ďalej len „akt o pristúpení“) pridelil Španielskemu kráľovstvu 90 % úhrnného prípustného úlovku (ďalej len „TAC“) sardel v oddiele VIII vôd patriacich do právomoci Medzinárodnej rady pre výskum morí (ďalej len „oblasť CIEM VIII“), a to Gaskonského zálivu, a 10 % sa pridelilo Francúzskej republike. Okrem toho v súlade so zásadou relatívnej stability rybárskych činností každého členského štátu pre každú z dotknutých zásob (ďalej len „zásada relatívnej stability“), uvedenej prvýkrát v článku 4 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 170/83 z 25. januára 1983, ktorým sa zriaďuje režim Spoločenstva pre ochranu a riadenie rybárskych zdrojov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 24, s. 1), bol TAC sardel v oddeleniach IX a X vôd patriacich do právomoci Medzinárodnej Rady pre výskum morí (ďalej len „oblasť CIEM IX“, resp. „oblasť CIEM X“) a oddielu 34.1.1 plánu vypracovaného Výborom pre rybolov v stredovýchodnom Atlantiku (ďalej len „oblasť Copace 34.1.1“), ktoré sa nachádzajú na západe a juhozápade Iberského polostrova, rozdelený medzi Španielske kráľovstvo a Portugalskú republiku v pomere približne 48 % pre Španielske kráľovstvo a 52 % pre Portugalskú republiku.

2 Nariadenie Rady (EHS) č. 3760/92 z 20. decembra 1992, ktorým sa zavádza režim Spoločenstva pre rybolov a vodné hospodárstvo [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 389, s. 1), prijaté na základe článku 43 Zmluvy ES, vo svojom článku 2 ods. 1 stanovuje:

„Pokiaľ ide o činnosti využívania, všeobecné ciele spoločnej politiky rybolovu sú ochraňovať a zachovávať dostupné a prístupné živé vodné morské zdroje a zabezpečiť racionálne a zodpovedné využívanie na trvalo udržateľnom základe, za ekonomických a sociálnych podmienok vhodných pre sektor, s ohľadom na ich dôsledky pre morský ekosystém a predovšetkým s ohľadom na potreby výrobcov a spotrebiteľov súčasne.

S tým cieľom sa zriaďuje systém Spoločenstva pre riadenie činností využívania, ktorý musí umožniť dosiahnutie trvalo udržateľnej rovnováhy medzi zdrojmi a využívaním v jednotlivých oblastiach rybolovu.“ [*neoficiálny preklad*]

3 Článok 4 nariadenia č. 3760/92 stanovuje:

1. „Aby sa zaistilo racionálne a zodpovedné využívanie zdrojov na trvalo udržateľnom základe, Rada, rozhodujúca — ak nie je stanovené inak — podľa postupu stanoveného v článku 43 Zmluvy, prijíma opatrenia Spoločenstva, ktorými sa určujú podmienky prístupu k oblastiam a zdrojom, a podmienky výkonu činností využívania. Tieto opatrenia sa vypracúvajú vo svetle dostupných biologických, sociálno-ekonomických a technických analýz a predovšetkým správ vypracovaných výborom stanoveným v článku 16.

2. Tieto ustanovenia môžu predovšetkým zahŕňať opatrenia pre každú rybársku oblasť alebo skupinu rybárskych oblastí s cieľom:

...

b) obmedziť mieru využívania;

c) stanoviť množstevné limity úlovkov;

...“ [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 8 ods. 1 nariadenia č. 3760/92 stanovuje, že podľa článku 4 môže byť miera využívania pre príslušné obdobie upravená obmedzením objemu povolených úlovkov a v prípade potreby obmedzením výlovu.

5 Podľa článku 8 ods. 4 písm. i) a ii) rovnakého nariadenia Rada, rozhodujúca kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, určí pre každú rybársku oblasť alebo skupinu rybárskych oblastí prípad od prípadu, TAC a/alebo celkový prípustný výlov, v prípade potreby na viacročnom základe, a rozdelí medzi členské štáty príležitosti na rybolov spôsobom, ktorý zaručí dodržanie zásady relatívnej stability. Na žiadosť priamo dotknutých členských štátov však Rada môže zohľadniť skutočnosť, že „minikvóty“ a pravidelné výmeny kvót sa zaviedli od roku 1983, pod podmienkou dodržania celkovej rovnováhy podielov.

6 Jedenáste až štrnáste odôvodnenie nariadenia č. 3760/92 definovalo zásadu relatívnej stability takto:

„Keďže pre typy zdrojov, pre ktoré je potrebné obmedziť mieru využívania, je potrebné rozdeliť možnosti na rybolov Spoločenstva vo forme príležitostí na rybolov pre členské štáty vyjadrené v pridelených kvótach a v prípade potreby vo výlovoch,

keďže ochrana a riadenie zdrojov musia prispievať k väčšej stabilite rybárskych činností a musia byť posudzované na základe rozdelenia referenčných hodnôt odrážajúcich usmernenia dané Radou,

keďže... táto stabilita s ohľadom na dočasnú biologickú situáciu zásob musí zohľadňovať osobitné potreby regiónov, ktorých obyvateľstvo je zvlášť závislé od rybolovu a s ním spojených činností...

keďže v tomto zmysle je potrebné chápať pojem požadovanej relatívnej stability“ [*neoficiálny preklad*].

7 Na základe článku 8 ods. 4 nariadenia č. 3760/92 Rada stanovila TAC určitých zásob rýb na roky 1995 až 2001 prijatím týchto nariadení:

— nariadenie Rady (ES) č. 3362/94 z 20. decembra 1994, ktorým sa stanovuje na rok 1995 pre niektoré zásoby rýb a skupiny zásob rýb TAC, a niektoré

podmienky, za ktorých sa môžu loviť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 363, s. 1), zmenené najmä nariadením Rady č. 746/95 z 31. marca 1995 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 74, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 3074/95 z 22. decembra 1995, ktorým sa stanovuje na rok 1996 pre niektoré zásoby rýb a skupiny zásob rýb TAC, a niektoré podmienky, za ktorých sa môžu loviť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 330, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 390/97 z 20. decembra 1996, ktorým sa stanovuje na rok 1997 pre niektoré zásoby rýb a skupiny zásob rýb TAC, a niektoré podmienky, za ktorých sa môžu loviť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 66, 1997, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 45/98 z 19. decembra 1997, ktorým sa stanovuje na rok 1998 pre niektoré zásoby rýb a skupiny zásob rýb TAC, a niektoré podmienky, za ktorých sa môžu loviť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 12, 1998, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 48/1999 z 18. decembra 1998, ktorým sa stanovuje na rok 1999 pre niektoré zásoby rýb a skupiny zásob rýb TAC, a niektoré podmienky, za ktorých sa môžu loviť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 13, 1999, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 2742/1999 zo 17. decembra 1999, ktorým sa stanovujú na rok 2000 príležitosti na rybolov a súvisiace podmienky pre určité druhy rýb a skupiny druhov rýb uplatniteľné vo vodách Spoločenstva a, pre lode Spoločenstva, vo vodách, v ktorých sa vyžadujú obmedzenia úlovkov, a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 66/98 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 341, s. 1),

— nariadenie Rady (ES) č. 2848/2000 z 15. decembra 2000, ktorým sa stanovujú na rok 2001 príležitosti na rybolov a súvisiace podmienky pre určité druhy rýb a skupiny druhov rýb uplatniteľné vo vodách Spoločenstva a, pre lode Spoločenstva, vo vodách, v ktorých sa vyžadujú obmedzenia úlovkov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 334, s. 1).

8 Pokiaľ ide o oblasť CIEM VIII, každé z týchto nariadení stanovilo TAC sardel na 33 000 ton rozdelených v pomere 29 700 ton pre Španielske kráľovstvo a 3 300 ton pre Francúzsku republiku bez rozlíšenia miest, kde sa úlovky vykonávajú. Kým totiž nariadenie č. 2742/1999 vo svojom pôvodnom znení stanovilo TAC na 16 000 ton rozdelených v pomere 14 400 ton pre Španielske kráľovstvo a 1 600 ton pre Francúzsku republiku, toto nariadenie, zmenené nariadením Rady (ES) č. 1446/2000 zo 16. júna 2000 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 163, s. 3) takisto stanovilo TAC na 33 000 ton.

9 Pokiaľ ide o oblasť CIEM IX, oblasť CIEM X a oblasť Copace 34.1.1, na roky 1995 až 1998, piaty stĺpec prílohy I nariadenia č. 746/95, trinásty stĺpec prílohy nariadenia č. 3074/95, štrnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 390/97 a pätnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 45/98 stanovili TAC sardel na 12 000 ton rozdelených v pomere 5 740 ton pre Španielske kráľovstvo a 6 260 ton pre Portugalskú republiku. Na rok 1999 pätnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 48/1999 stanovil TAC sardel na 13 000 ton rozdelených v pomere 6 220 ton pre Španielske kráľovstvo a 6 780 ton pre Portugalskú republiku. Nakoniec, na roky 2000 a 2001 deviaty stĺpec prílohy I D nariadenia č. 2742/1999 a deviaty stĺpec prílohy I D nariadenia č. 2848/2000 stanovili TAC sardel na 10 000 ton rozdelených v pomere 4 780 ton pre Španielske kráľovstvo a 5 220 ton pre Portugalskú republiku.

10 Podmienky riadenia TAC a kvót boli definované nariadením Rady (EHS) č. 2847/93 z 12. októbra 1993, ktorým sa zriaďuje kontrolný systém spoločnej politiky rybolovu (Ú. v. ES L 261, s. 1; Mim. vyd. 04/002, s. 70), ktoré vo svojom článku 21 stanovuje:

„1. Všetky úlovky zo zásoby alebo skupiny zásob, na ktoré sa vzťahuje kvóta, dosiahnuté rybárskymi plavidlami spoločenstva, sa započítavajú do kvóty platnej pre členský štát, pod ktorého vlajkou plavidlá plávajú, pre príslušnú zásobu alebo skupinu zásob, bez ohľadu na miesto vyloženia.

2. Každý členský štát musí určiť termín, od ktorého sa u úlovkov rybárskych plavidiel, ktoré plávajú pod vlajkou tohto štátu alebo sú v ňom registrované, zo zásob alebo skupiny zásob započítavaných do kvóty, usudzuje, že bola vyčerpaná jeho kvóta pre túto zásobu alebo skupinu zásob. Počnúc týmto termínom musí členský štát dočasne zakázať týmto plavidlám loviť ryby pre túto zásobu alebo skupinu zásob... Komisia musí byť bezodkladne informovaná o tomto opatrení a potom musí informovať ostatné členské štáty.

3. Po oznámení podľa odseku 2 alebo z vlastnej iniciatívy Komisia určí na základe informácií, ktoré má k dispozícii, termín, ku ktorému sa u úlovkov rybárskych plavidiel, ktoré plávajú pod vlajkou ktoréhokoľvek členského štátu alebo sú v ňom registrované, zo zásob alebo skupiny zásob započítavaných do celkového povoleného úlovku, kvóty alebo iného kvantitatívneho obmedzenia, usudzuje, že bola vyčerpaná kvóta, pridelená časť zásob alebo skupiny zásob alebo podiel, ktorý má k dispozícii členský štát alebo prípadne spoločenstvo.

Pri hodnotení situácie uvedenej v prvom odseku Komisia oznámi príslušným členským štátom, aké sú vyhliadky vývoja rybolovu, ktorý bol zastavený v dôsledku vyčerpania celkového povoleného úlovku.

Rybárske plavidlá spoločenstva musia prestať loviť ryby zo zásoby alebo skupiny zásob podliehajúce kvóte alebo celkovému povolenému úlovku, k tomu termínu, ku ktorému sa kvóta stanovená tomuto členskému štátu pre príslušnú zásobu alebo skupinu zásob považuje za vyčerpanú, alebo k tomu termínu, ku ktorému sa celkový povolený úlovok druhov vytvárajúcich príslušnú zásobu alebo skupinu zásob považuje za vyčerpaný...“

2. *Výmena kvót*

11 Podľa článku 9 ods. 1 nariadenia č. 3760/92 si členské štáty môžu po oznámení Komisii medzi sebou vymeniť všetky alebo časť príležitostí na rybolov, ktoré im boli pridelené.

12 Nariadenie Rady (ES) č. 685/95 z 27. marca 1995 o riadení rybárskeho výlovu týkajúceho sa niektorých oblastí a zdrojov rybolovu spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 71, s. 5), prijaté na základe článku 43 Zmluvy ES vo svojom článku 11 ods. 1 stanovuje, že príslušné členské štáty si budú vymieňať rybárske možnosti, ktoré im boli pridelené, za podmienok uvedených v prílohe IV bode 1.

13 Podľa bodu 1.1.1 uvedenej prílohy:

„Výmeny medzi Francúzskom a Portugalskom budú automaticky obnoviteľné na obdobie rokov 1995 až 2002, s výhradou možnosti ročnej úpravy ich podmienok každým členským štátom v čase ročného určovania TAC a kvót.

Výmeny sa týkajú nasledujúcich TAC:

i) v prípade určenia spoločného TAC pre ančovičky [sardely — *neoficiálny preklad*] pre oblasti CIEM VIII a IX, 80 % možností rybolovu Portugalska bude každoročne prevedených na Francúzsko. Množstvá musia byť ulovené výlučne vo vodách podliehajúcich zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzska;

...“

14 Podľa bodu 1.1.2 tej istej prílohy:

„Výmeny medzi Španielskom a Francúzskom na základe dvojstrannej dohody o ančovičkách [sardelách — *neoficiálny preklad*] z roku 1992 nadobudnú účinnosť od roku 1995 s viacročným výhľadom, berúc do úvahy záujmy oboch členských štátov, najmä vrátane úrovne ročnej výmeny kvót, kontrolných opatrení a problémov trhu, s výhradou možnosti ročnej úpravy ich podmienok každým členským štátom v čase ročného určovania TAC a kvót.

Výmeny sa týkajú nasledujúcich TAC:

...

ix) v prípade TAC pre ančovičky [sardely — *neoficiálny preklad*] v oblasti CIEM VIII, 9 000 ton možností rybolovu Španielska bude každoročne prevedených na Francúzsko.“

15 Pokiaľ ide o TAC sardel pre oblasti CIEM IX, CIEM X a pre oblasť Copace 34.1.1, piaty stĺpec prílohy I nariadenia č. 746/95, trinásty stĺpec prílohy nariadenia č. 3074/95, štrnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 390/97, pätnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 45/98 a pätnásty stĺpec prílohy I nariadenia č. 48/1999 upresnili, vo svojich poznámkach 3, že odlišne od pravidla, podľa ktorého kvóty na sardely pridelené v tejto oblasti môžu byť ulovené len vo vodách podliehajúcich zvrchovanosti alebo jurisdikcii dotknutého členského štátu alebo v medzinárodných vodách dotknutej oblasti, kvóta Portugalskej republiky mohla „byť ulovená do výšky 5 008 ton vo vodách podoblasti CIEM VIII, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzska“ [*neoficiálny preklad*].

16 Rovnako deviaty stĺpec prílohy I D nariadenia č. 2742/1999 vo svojej poznámke upresňuje, že kvóta Portugalskej republiky mohla „byť ulovená do výšky 3 000 ton vo vodách podoblasti CIEM VIII, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzska“.

17 Nakoniec, deviaty stĺpec prílohy I D nariadenia č. 2848/2000 vo svojej poznámke 2 upresňuje, že kvóta Portugalskej republiky mohla „byť ulovená do výšky 80 % vo vodách podoblasti CIEM VIII, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzska“, čo predstavovalo 4 176 ton.

18 Španielske kráľovstvo podalo do kancelárie Súdneho dvora 9. júna 1995 žalobu na základe článku 173 druhého odseku Zmluvy ES, ktorou navrhlo zrušiť bod 1.1.1 druhý odsek písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95, ako aj piaty stĺpec prílohy I nariadenia č. 746/95. Súdny dvor túto žalobu zamietol ako nedôvodnú (rozsudok Súdneho dvora z 5. októbra 1999, Španielsko/Rada, C-179/95, Zb. s. I-6475, ďalej len „rozsudok z 5. októbra 1999“).

19 Žalobami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 11. marca 2000 a 27. marca 2000 62 majiteľov lodí z provincie Asturies, Corogne, Pontevedra a Lugo a tri federácie majiteľov lodí z provincie Guipúzcoa, Cantabria a Vizcaya, navrhovalo podľa článku 230 štvrtého odseku ES jednak zrušiť deviaty stĺpec prílohy I D nariadenia č. 2742/1999, jednak namietalo protiprávnosť, podľa článku 241 ES bodu 1.1.1 druhého odseku písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95. Tieto žaloby boli odmietnuté ako neprípustné (uznesenie Súdu prvého stupňa z 19. septembra 2001, Federación de Cofradías de Pescadores de Guipúzcoa a i./Rada, T-54/00 a T-73/00, Zb. s. II-2691, ďalej len „uznesenie z 19. septembra 2001“).

20 Rozsudkom z 18. apríla 2002, Španielsko/Rada (C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 a C-22/01, Zb. s. I-3439, ďalej len „rozsudok z 18. apríla 2002“), Súdny dvor na návrh Španielskej republiky zrušil poznámku 3 trinásteho stĺpca prílohy nariadenia č. 3074/95, poznámku 3 štrnásteho stĺpca prílohy I nariadenia č. 390/97, poznámku 3 pätnásteho stĺpca prílohy I nariadenia č. 45/98, poznámku 3 pätnásteho stĺpca prílohy I nariadenia č. 48/1999, poznámku 2 deviateho stĺpca prílohy I D nariadenia č. 2742/1999 a poznámku 2 deviateho stĺpca prílohy I D nariadenia č. 2848/2000 (ďalej len „zrušené ustanovenia“).

Konanie

21 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 18. decembra 2003 podalo 98 majiteľov lodí zo španielskych provincií Guipúzcoa a Vizcaya, ako aj jedenásť združení rybárov („Cofradías de pescadores“) z provincií Guipúzcoa a Vizcaya, konajúcich súčasne v mene 59 členov — majiteľov lodí — a vo svojom vlastnom mene (ďalej len „žalobcovia“), na základe článkov 235 ES a 288 druhého odseku ES žalobu, ktorou sa začalo toto konanie.

22 Žalobcovia v súlade s článkom 44 ods. 6 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa na žiadosť tajomníka odstránili vady niektorých príloh k svojej žalobe podaniami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. a 13. januára 2004.

23 Podaniami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 29. marca a 29. apríla 2004 Komisia a Francúzska republika podali návrh na vstup vedľajšieho účastníka konania na podporu návrhov Rady.

24 Uzneseniami zo 17. mája 2004 a 15. júna 2004 sa návrhu Komisie a Franúczskej republiky vyhovelo.

25 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (tretia komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania vyzval účastníkov konania, aby predložili určité dokumenty a odpovedali na písomné otázky. Účastníci konania týmto výzvam vyhoveli v stanovených lehotách.

26 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky boli vypočuté počas pojednávania 17. marca 2005.

27 Počas pojednávania zástupcovia žalobcov vypustili zo zoznamu žalobcov šestnásť majiteľov týchto plavidiel: Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Waksman.

28 Dňa 31. mája 2005 žalobcovia predložili rôzne dokumenty a navrhli, aby sa nariadilo vypracovanie znaleckého posudku s cieľom preskúmať dopad protiprávneho prevodu a nadmerného výlovu sardel na súčasnú situáciu rybolovu. Rada predložila svoje pripomienky 5. septembra 2005 a Komisia 4. júla 2005.

Návrhy účastníkov konania

29 Účastníci konania navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

— určil, že Rada tým, že na základe nariadení č. 3074/95, č. 390/97, č. 45/98, č. 48/1999, č. 2742/1999 a č. 2848/2000 previedla časť kvóty na sardely, pridelenej Portugalskej republike v oblasti CIEM IX, na Francúzsku republiku, takže táto kvóta mohla byť ulovená v oblasti CIEM VIII, založila mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva,

— zaviazal Radu na náhradu spôsobenej ujmy, prípadne na zaplatenie úrokov z omeškania,

— zaviazal Radu na náhradu trov konania a Komisiu a Francúzsku republiku na to, aby znášali svoje vlastné trovy konania.

30 Rada, podporovaná Komisiou a Francúzskou republikou, navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— odmietol žalobu ako neprípustnú, pokiaľ ide o rybárske združenia z Guipúzcoa a z Vizcaya, konajúce niekedy v mene svojich členov a niekedy vo svojom vlastnom mene, majiteľov plavidiel Dios te salve, Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Tuku Tuku a Waksman, rovnako pokiaľ ide o škody, ku ktorým došlo pred 18. decembrom 1998,

— v každom prípade zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

Právny stav

31 Rada, ktorú podporuje Komisia a Francúzska republika, navrhuje vysloviť žalobu za čiastočne neprípustnú v rozsahu, v akom ju podali združenia rybárov z Guipúzcoa a Vizcaya a niektorí žalujúci majitelia lodí. Rada sa okrem toho dovoláva čiastočnej neprípustnosti žaloby z dôvodu premlčania.

32 Z rozsudku Súdneho dvora z 26. februára 2002, Rada/Boehringer (C-23/00 P, Zb. s. I-1873, bod 52), vyplýva, že Súdu prvého stupňa prináleží posúdiť, čo vyžaduje riadny výkon spravodlivosti za okolností vo veci. V prejednávanej veci Súd prvého stupňa považuje za vhodné vyjadriť sa najskôr o veci samej.

33 Na podporu prejednávanej žaloby žalobcovia tvrdia, že podmienky, ktorým podlieha právo na náhradu škody podľa článku 288 druhého odseku ES, sú splnené.

34 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva za protiprávne konanie jeho orgánov prizná právo na náhradu škody, pokiaľ sú splnené tri podmienky, a to, že porušený právny predpis priznával práva jednotlivcom a že toto porušenie je dostatočne závažné, že sa dokázala existencia škody, a nakoniec, že existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením pripísateľným Spoločenstvu a škodou, ktorú utrpeli poškodení (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. novembra 2002, Rica Foods a Free Trade Foods/Komisia, T-332/00 a T-350/00, Zb. s. II-4755, bod 222, a z 10. apríla 2003, Travelex Global and Financial Services a Interpayment Services/Komisia, T-195/00, Zb. s. II-1677, bod 54; pozri v tomto zmysle tiež rozsudky Súdneho dvora zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 42; z 10. decembra 2002, Komisia/Camar a Tico, C-312/00 P, Zb. s. I-11355, bod 53, a z 10. júla 2003, Komisia/Fresh Marine, C-472/00 P, Zb. s. I-7541, bod 25).

35 Podľa judikatúry, pokiaľ nie je splnená čo i len jedna z podmienok týkajúcich sa založenia mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva, žaloba musí byť zamietnutá ako celok, bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ďalšie podmienky (rozsudky Súdneho dvora zo 14. októbra 1999, Atlanta/Komisia a Rada, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 65, a Súdu prvého stupňa z 28. novembra 2002, Scan Office Design/Komisia, T-40/01, Zb. s. II-5043, bod 18).

36 V prejednávanej veci je potrebné preskúmať, či sú tieto tri podmienky splnené.

1. *O dostatočne závažnom porušení právneho predpisu, ktorý priznáva práva jednotlivcom*

Tvrdenia účastníkov konania

37 Žalobcovia tvrdia, že Rada sa dopustila dostatočne závažného porušenia právnych noriem priznávajúcich práva jednotlivcom tým, že povolila portugalskej flotile loviť v oblasti CIEM VIII podľa zrušených ustanovení.

38 Po prvé, pokiaľ ide o dostatočnú závažnosť porušenia, žalobcovia pripomínajú, že rozhodujúcim kritériom v tomto smere je zjavné a vážne nedodržanie zo strany dotknutého orgánu Spoločenstva hraníc stanovených pre jeho voľnú úvahu. Pokiaľ dotknutý orgán disponuje len značne obmedzenou alebo dokonca žiadnou mierou voľnej úvahy, samotné porušenie práva Spoločenstva môže stačiť na preukázanie existencie dostatočne závažného porušenia (rozsudky Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný v bode 34 vyššie, body 41 a 42, a Komisia/Camar a Tico, už citovaný v bode 34 vyššie, bod 53).

39 V prejednávanej veci žalobcovia uvádzajú, že prijatím zrušených predpisov Rada porušila, ako vyplýva z rozsudku z 18. apríla 2002, zásadu relatívnej stability upravenú článkom 8 ods. 4 písm. ii) nariadenia č. 3760/92 a článkom 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení. Žalobcovia sa okrem toho domnievajú, že Rada z tohto dôvodu jednak porušila zásady legitímnej dôvery a právnej istoty tým, že situácia španielskej flotily oprávnenej loviť sardely v oblasti CIEM VIII sa zmenila konaním orgánu Spoločenstva, ktorý nemal právomoc na vykonanie takejto zmeny a ktorý konal spôsobmi odlišnými od tých, ktoré sú stanovené na zmenu medzinárodnej

zmluvy, akou je akt o pristúpení, jednak sa dopustila zneužitia právomoci tým, že zvýšila TAC v oblasti CIEM VIII bez toho, aby stanovila nový TAC na základe nových vedeckých a technických údajov, ako stanovuje nariadenie č. 3760/92, a tým, že obišla na tento účel stanovené postupy, ktoré nevyhnutne vyžadovali zmenu aktu o pristúpení.

40 Podľa žalobcov vyplýva ujma, ktorú utrpeli z dôvodu týchto porušení, z nedodržania limitov stanovených platnou právnou úpravou použiteľnou na rozdelenie príležitostí na rybolov. Tieto limity sú jasné a presné a neponechávajú Rade žiadnu mieru voľnej úvahy. Prvý limit spočíva v potrebe prijatia opatrení, ktorých účinkom nie je zmena právnej situácie vytvorenej medzinárodnou zmluvou, v prejednávanej veci aktom o pristúpení, teda skutočnosti, že Španielske kráľovstvo má právo na 90 % TAC sardel v oblasti CIEM VIII. Druhý limit vyplýva z bodu 1.1.1 druhého odseku písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95 a z článku 8 ods. 4 písm. ii) nariadenia č. 3760/92, ktoré nepriznávajú Rade žiadnu rozhodovaciu právomoc na povolenie výmeny kvóty, keďže povolenie podlieha splneniu podmienok stanovených týmito ustanoveniami, teda stanoveniu spoločného TAC a žiadosti dotknutých štátov. Za týchto okolností je ťažké usudzovať, že Rada mala diskrečnú právomoc.

41 V tejto súvislosti žalobcovia upresňujú, že nespochybňujú ani výkon právomoci Rady stanoviť TAC pre oblasť, ani jej právomoc zjednocovať riadenie rôznych oblastí a stanoviť spoločný TAC, a dokonca ani právomoc povoľovať *in abstracto* prevod kvót. V prejednávanej veci je sporný spôsob, akým bol prevod kvót medzi Francúzskou republikou a Portugalskú republikou povolený *in concreto,* aj napriek tomu, že zásada relatívnej stability vylučovala akúkoľvek diskrečnú právomoc.

42 Keďže Rada podľa žalobcov nemala širokú mieru voľnej úvahy na účel zmeny kvóty pre sardely, pridelenej Španielskemu kráľovstvu, nemôže sa požadovať, v rozpore s tým, čo tvrdí Rada, aby porušenie okrem toho bolo závažné a zjavné.

43 Pokiaľ ide v prvom rade o stupeň jasnosti a presnosti pravidla, žalobcovia sa domnievajú, že nie je relevantné odvolávať sa na údajný rozpor medzi rozsudkom z 5. októbra 1999 a rozsudkom z 18. apríla 2002 z dôvodu úplnej jasnosti zrušených ustanovení.

44 Následne, pokiaľ ide o údajnú ospravedlniteľnosť právneho omylu, ktorého sa dopustila Rada, žalobcovia zdôrazňujú, že ustanovenia dotknuté v rozsudku z 5. októbra 1999 nie sú zrušenými ustanoveniami. Nariadenie č. 685/95, ktoré bolo predmetom prvého rozsudku, totiž neobsahuje úplnú právnu úpravu režimu prevodu kvót, ktorý bol preskúmaný v rámci druhej žaloby, keďže výmena kvót vyhlásená za protiprávnu predpokladala existenciu práva rybolovu v prospech Portugalskej republiky v oblasti CIEM VIII. Toto právo rybolovu pritom bolo zavedené len zrušenými ustanoveniami. Neexistuje teda rozpor v súdnom výklade podobného ustanovenia. Podľa žalobcov rozsudok z 5. októbra 1999 naopak v bodoch 51 a 52 potvrdzuje skutočnosť, že prevod, ktorý nedodržiava celkovú rovnováhu podielov, teda kvót podľa oblastí pri použití zásady relatívnej stability, nemôže byť legálny. V bode 45 rozsudku z 18. apríla 2002 Súdny dvor potvrdil práve kogentnú povahu dodržiavania národných kvót, ktoré je jednou z podmienok prevodu medzi rôznymi oblasťmi. Povolenie Radou prevodu kvót pre sardely v oblasti CIEM VIII medzi Portugalskou republikou a Francúzskou republikou bez predchádzajúceho stanovenia spoločného TAC pre dotknuté oblasti navyše predstavovalo neospravedlniteľnú chybu, keďže k nemu došlo v rozpore s právnou úpravou prijatou Radou.

45 Pokiaľ nakoniec ide o úmyselnú povahu porušenia, žalobcovia sa domnievajú, že Rada si bola plne vedomá skutočnosti, že použila právnu fikciu, aby pozbavila Španielske kráľovstvo jeho práv na kvótu na sardely rovnajúcu sa 90 % možností rybolovu v oblasti CIEM VIII, pretože, ako vyplýva z bodu 36 rozsudku z 18. apríla 2002 a z bodu 25 rozsudku z 5. októbra 1999, Rada sama konštatuje, že nemohla legálne zmeniť rozdelenie kvót bez toho, aby predtým od Španielskeho kráľovstva získala zrieknutie sa jeho kvóty na sardely, ani, pokiaľ by sa to nestalo, odôvodniť výrazné zvýšenie TAC v objeme rovnajúcom sa desaťnásobku možností lovu sardel, ktoré plánovala priznať Francúzskej republike v oblasti CIEM VIII.

46 Rada sa teda prijatím dotknutých protiprávnych ustanovení dopustila dostatočne závažného porušenia práva Spoločenstva.

47 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, že Súdny dvor sa v rozsudku z 18. apríla 2002 nevyjadroval k zásade právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, žalobcovia tvrdia, že majú právo odvolávať sa na všetky právne tvrdenia, ktoré sa im zdajú vhodné na podporu ich tvrdení, bez ohľadu na to, či im Súdny dvor v rámci žaloby o neplatnosť vyhovel alebo nie. Podľa ich názoru, keďže žaloba o neplatnoť je nezávislá vo vzťahu k žalobe o uplatnenie zodpovednosti, jediným spojivom medzi žalobou o neplatnosť podanou Španielskym kráľovstvom a týmto konaním je skutočnosť, že rozhodnutie vydané v rámci prvej žaloby vyriešilo otázku existencie protiprávneho konania na strany Rady, takže jedno z kritérií nevyhnutných na založenie zodpovednosti Spoločenstva sa musí považovať za splnené.

48 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, že nariadenia prijaté Radou, ktoré stanovujú TAC, majú každoročnú povahu a môžu sa legitímne z roka na rok líšiť, takže nedošlo k porušeniu zásad právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, žalobcovia tvrdia, že predmetom tohto konania je rozdelenie kvót patriacich členským štátom po tom, čo bol stanovený TAC, ktoré by muselo byť v každom prípade a pre každý rok, keď bol povolený protiprávny prevod, pre oblasť CIEM VIII v pomere 90:10 medzi kvótou pridelenou Španielskemu kráľovstvu a kvótou pridelenou Francúzskej republike, čo v tomto prípade neplatí.

49 Po druhé, pokiaľ ide o porušenie právneho predpisu priznávajúceho práva jednotlivcom, žalobcovia najskôr tvrdia, že zásada relatívnej stability porušená Radou v ustanoveniach zrušených rozsudkom z 18. apríla 2002 predstavuje vyššie právne pravidlo.

50 Podľa žalobcov článok 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení obsahuje jednu zo základných zásad spoločnej politiky rybolovu. Okrem toho nariadenia, ktorých ustanovenia boli zrušené, sú každoročnými vykonávacími nástrojmi nariadení č. 3760/92 a č. 685/95. Aj keď teda ide o právne predpisy rovnakej právnej sily, uvedené ustanovenia musia svojím predmetom a vo svojom obsahu dodržiavať zásady stanovené v týchto vyššie uvedených nariadeniach, ktoré určujú ciele stanovené primárnym právom, najmä článkom 33 ES.

51 Žalobcovia v tejto súvislosti upresňujú, že možnosť prevodu práva rybolovu, ktorú uvádza Rada, vyplýva takisto z uplatnenia zásady relatívnej stability. V každom prípade je predmetom prejednávanej veci predchádzajúce rozdelenie kvót. Ako však vyplýva z bodu 47 rozsudku z 18. apríla 2002, výmena zdrojov rybolovu predpokladá, že tieto zdroje boli predtým pridelené v súlade so zásadou relatívnej stability, a vyžaduje žiadosť dotknutých členských štátov. Súdny dvor okrem toho uznal, že zásada relatívnej stability je vyšším právnym pravidlom, a zrušil ustanovenia, ktoré pred ním boli napadnuté.

52 Žalobcovia ďalej tvrdia, že akt o pristúpení, ktorý priznáva Španielskemu kráľovstvu 90 % úlovku sardel v oblasti CIEM VIII, zásada relatívnej stability, ktorá ponúka dodatočné záruky vo vzťahu k zachovaniu tohto podielu, ako aj limity uložené Rade článkom 8 ods. 4 písm. ii) nariadenia č. 3760/92, t. j. existencia žiadosti dotknutého členského štátu, a bodom 1.1.1 druhým odsekom písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95, t. j. stanovenie jednotného TAC, vytvárajú práva, ktorých sú adresátmi, alebo aspoň legitímne očakávanie takýchto práv. Ak totiž kvóta vo výške 90 % TAC pre sardely v spornej oblasti patrí Španielskemu kráľovstvu, adresátmi práv rybolovu pre tento druh rýb v tejto oblasti sú podnikateľské subjekty, ktoré uskutočňujú úlovky, v prejednávanej veci žalobcovia a ďalšie podniky vlastniace lode oprávnené na rybolov.

53 V tejto súvislosti žalobcovia po prvé uvádzajú, že v súlade s dvanástym a štrnástym odôvodnením nariadenia č. 3760/92 sa rozdelenie kvót vykonáva v závislosti od

významu tradičných rybárskych činností, konkrétnych potrieb regiónov, ktorých obyvateľstvo je obzvlášť závislé od rybolou a s ním spojeného priemyslu, ako aj dočasnej biologickej situácie zásob, čo dokazuje, že pri stanovení TAC pre sardely v uvedenej oblasti sa zohľadnila osobitná situácia ekonomických subjektov oprávnených pôsobiť v oblasti CIEM VIII, ako aj ich práva.

54 Žalobcovia sa domnievajú, že uznanie práva alebo legitímneho očakávania práva, ktoré vyplýva zo zásady relatívnej stability v prospech žalobcov, je jediným výkladom zlučiteľným s *ratio legis* predpisu, teda so zachovaním životnej úrovne dotknutého obyvateľstva, a nie „obohatením“ právneho dedičstva štátov tým, že sa tomuto obyvateľstvu prizná právo, ktorého ekonomická hodnota je nepochybná, v prejednávanej veci právo na príležitosti na rybolov. V dôsledku toho je štát len fiduciárnym držiteľom príležitostí na rybolov sardel pridelených za uplatnenia zásady relatívnej stability, ktorá je uvedená v akte o pristúpení vo forme kvóty, a skutočnými ekonomickými adresátmi dotknutých príležitostí na rybolov sú lode španielskej flotily na lov sardel vo vodách Gaskonského zálivu, ktoré sú zapísané do príslušného registra a oprávnené vykonávať tam svoje činností.

55 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, že Súd prvého stupňa už skôr vo svojom rozsudku zo 6. decembra 2001, Area Cova a i./Rada a Komisia (T-196/99, Zb. s. II-3597) prijal záver, že zásada relatívnej stability nemôže priznávať jednotlivcom subjektívne práva, ktorých porušenie by viedlo k vzniku práva na náhradu škody, žalobcovia tvrdia, že veta citovaná Komisiou je úvahou *obiter dictum*, použitou Súdom prvého stupňa v súvislosti, v ktorej nešlo o uplatnenie zásady relatívnej stability. Takéto vyhlásenie nepredstavovalo *ratio decidendi* rozsudku a tvrdenie, ktoré obsahuje, teda nemôže byť v žiadnom prípade považované za judikatúru na účely uvádzané Komisiou.

56 Žalobcovia okrem toho pripomínajú, že Súd prvého stupňa jasne stanovil, že zúčastnené osoby v každom prípade mohli, pokiaľ sa domnievali, že sú obeťami

škody vyplývajúcej priamo z deviateho stĺpca prílohy I D nariadenia č. 2742/1999, spochybniť toto ustanovenie v rámci konania o uplatnenie mimozmluvnej zodpovednosti upraveného v článkoch 235 ES a 288 ES (uznesenie z 19. septembra 2001, bod 85).

57 Žalobcovia tvrdia, že ak by sa prijala téza Komisie, bola by porušená zásada práva na účinnú súdnu ochranu. Protiprávny akt Rady by totiž v každom prípade zostal nepotrestaný, pretože škody, ktorých je príčinou, by nemohli byť napravené vzhľadom na to, že štát nemôže požadovať náhradu škody. Žalujúci majitelia lodí by boli zbavení práva na rybolov, alebo aspoň legitímnej dôvery v také právo, ktoré im samotné právo Spoločenstva priznáva, a v dôsledku toho úlovkov, ku ktorých uskutočneniu by viedol výkon tohto práva, ktoré však boli uskutočnené flotilou majúcou prospech z prevodu. Nakoniec, po tom, čo došlo k výmene kvót, skutočné pridelenie rybolovných zdrojov beztrestne prebehlo v rozpore s článkom 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení.

58 Po druhé, žalobcovia pripomínajú, že podľa článku 33 ES je jedným z cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, najmä zvýšením individuálnych príjmov jednotlivcov pracujúcich v poľnohospodárstve. Na dosiahnutie tohto cieľa účel kvót spočíva v tom, že zabezpečia každému členskému štátu podiel na TAC Spoločenstva v závislosti od vyššie uvedených kritérií. Žalobcovia však zdôrazňujú, že len rybárske lode, ktoré sa plavia pod vlajkou každého členského štátu alebo sú v ňom zaregistrované, môžu čerpať z kvót pridelených tomuto členskému štátu (rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 1989, Jaderow, C-216/87, Zb. s. 4509, bod 16).

59 Po tretie, žalobcovia zdôrazňujú, že podľa španielskeho zákona č. 3/2001 sa jednak rozdelenie príležitostí na rybolov medzi lode môže vyjadriť ako objem úlovkov a vykonať v závislosti od rybárskej činnosti vykonávanej v minulosti, jednak úprava alebo obmedzenie príležitostí na rybolov stanovených Európskou úniou alebo

medzinárodnými zmluvami sa musí primerane dotknúť každej lode podľa zásady rovnosti, tak aby relatívne postavenie každého subjektu zostalo zachované. Z toho vyplýva, že zníženie kvóty pre sardely pridelenej Španielskemu kráľovstvu malo negatívny dopad na práva nadobudnuté žalobcami.

60 Rada podporovaná Komisiou tvrdí, že prvá podmienka na to, aby právo na náhradu škody bolo uznané právom Spoločenstva, nie je splnená, pretože jednak právne predpisy porušené Radou nepriznávali práva jednotlivcom, jednak tieto porušenia nie sú dostatočne závažné.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

61 Ako bolo pripomenuté v bode 34 vyššie, prvá podmienka na to, aby bolo právo na náhradu škody uznané právom Spoločenstva, spočíva v porušení právneho predpisu príslušným orgánom Spoločenstva, právneho predpisu, ktorého predmetom musí byť priznanie práva jednotlivcom a ktorého porušenie musí byť dostatočne závažné.

62 Za týchto okolností je potrebné postupne preskúmať, či Rada vytýkaným konaním porušila právny predpis, a ak áno, či tento predpis priznáva práva jednotlivcom a či je jeho porušenie dostatočne závažné.

O protiprávnosti konania vytýkaného Rade

63 Na úvod je potrebné presne špecifikovať konanie Rady, ktorého protiprávnosť namietajú žalobcovia.

64 Je nepochybné, že prejednávanou žalobou sa žalobcovia usilujú dosiahnuť náhradu škody, ktorá im bola spôsobená zrušenými ustanoveniami, ktorými Rada povolila Portugalskej republike pre obdobie medzi rokmi 1996 a 2001 uloviť časť svojej kvóty pre sardely vo vodách oblasti CIEM VIII, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzskej republiky. Práve toto povolenie na rybolov udelené Portugalskej republike v oblasti CIEM VIII bolo Súdnym dvorom v rozsudku z 18. apríla 2002 vyhlásené za protiprávne.

65 Je potrebné pripomenúť, že účelom zrušených ustanovení bolo vykonať bod 1.1.1 druhý odsek písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95, podľa ktorého v rámci dohody o výmene príležitostí na rybolov obnoviteľnej konkludentne na obdobie rokov 1995 až 2002 Portugalská republika previedla na Francúzsku republiku 80 % svojich príležitostí na rybolov v oblasti CIEM IX s tým, aby toto množstvo bolo ulovené len vo vodách, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzskej republiky v oblasti CIEM VIII. Keďže však Portugalská republika v oblasti CIEM VIII nemala práva na rybolov, predmetom zrušených ustanovení bolo vytvorenie takých práv.

66 Je potrebné zdôrazniť, že aj keď Súdny dvor v rozsudku z 18. apríla 2002 zrušil povolenie udelené Radou Portugalskej republike na to, aby ulovila časť svojej kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII, naopak nerozhodol o legálnosti prevodu príležitostí na lov sardel v oblasti CIEM VIII Portugalskou republikou na Francúzsku republiku, a tento prevod bol potvrdený v jeho rozsudku z 5. októbra 1999.

67 V uvedenom rozsudku totiž Súdny dvor zamietol žalobné dôvody na zrušenie, predložené Španielskym kráľovstvom proti ustanoveniu stanovujúcemu tento prevod, teda proti bodu 1.1.1 druhému odseku písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95. Zlučiteľnosť tohto ustanovenia s právom Spoločenstva tak bola s konečnou platnosťou vyriešená rozsudkom z 5. októbra 1999, ktorý v tomto bode predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Alber k rozsudku z 18. apríla 2002, Zb. s. I-3441, body 47 a 79).

68 Je naopak potrebné preskúmať, či protiprávne povolenie uloviť časť kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII udelené Portugalskej republike predstavuje konanie, ktoré môže viesť k náhrade škody. Žalobcovia v tejto súvislosti tvrdia, že konanie Rady, ktoré bolo príčinou ich ujmy, porušilo zásadu relatívnej stability, akt o pristúpení, zásady právnej istoty a legitímnej dôvery a že toto konanie predstavovalo zneužitie právomoci.

O porušení zásady relatívnej stability

69 Je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor v rozsudku z 18. apríla 2002 rozhodol, že Rada tým, že zrušenými ustanoveniami povolila Portugalskej republike uloviť časť jej kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII v rokoch 1996 až 2001, porušila princíp relatívnej stability, keďže Španielsko nezískalo 90 % príležitostí na rybolov, ktoré mu boli pridelené v oblasti CIEM VIII.

O ďalších porušeniach uvádzaných žalobcami

70 Žalobcovia tvrdia, že konanie vytýkané Rade porušilo okrem zásady relatívnej stability aj akt o pristúpení, zásady právnej istoty a legitímnej dôvery a že toto konanie predstavovalo zneužitie právomoci.

71 Je pravda, že Súdny dvor vo svojom rozsudku z 18. apríla 2002 nekonštatoval, že sa Rada dopustila vyššie uvedených porušení a zneužití.

72 Je však potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je žaloba o náhradu škody nezávislá od žaloby o neplatnosť (uznesenie Súdneho dvora z 21. júna 1993, Van Parijs a i./Rada a Komisia, C-257/93, Zb. s. I-3335, body 14 a 15, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. apríla 1997, Hartmann/Rada a Komisia, T-20/94, Zb. s. II-595, bod 115), takže zrušenie aktu, ktorý viedol k vzniku škôd, alebo vyslovenie jeho neplatnosti nie je nevyhnutné pre podanie žaloby o náhradu škody.

73 Existencia práva na náhradu škody podľa práva Spoločenstva závisí od charakteru uvádzaných porušení, pretože uplatnenie článku 288 druhého odseku ES vyžaduje, aby uvádzané porušenie bolo dostatočne závažné a aby porušený právny predpis priznával práva jednotlivcom.

74 Je teda potrebné preskúmať, či konanie vytýkané Rade porušilo okrem zásady relatívnej stability aj akt o pristúpení a zásady právnej istoty a legitímnej dôvery, a či toto chovanie spôsobilo zneužitie právomoci.

75 Najskôr je potrebné konštatovať, že porušenie aktu o pristúpení sa dokázalo, keďže Rada tým, že povolila Portugalskej republike uloviť časť jej kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII, pripravila, ako to konštatoval Súdny dvor v bode 42 rozsudku z 18. apríla 2002, Španielske kráľovstvo o 90 % príležitostí na rybolov z TAC sardel v oblasti CIEM VIII, ktoré mu boli pridelené. Pridelenie 90 % príležitostí na rybolov z TAC sardel v tejto oblasti Španielskemu kráľovstvu je totiž stanovené v článku 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení.

76 Pokiaľ ďalej ide o zásady právnej istoty a legitímnej dôvery, Súd prvého stupňa naopak konštatuje, že ich porušenie sa nedokázalo. Tvrdenie žalobcov sa totiž zakladá na predpoklade, že Rada nemohla v žiadnom prípade legálne povoliť Portugalskej republike, aby lovila sardely v oblasti CIEM VIII. Tento predpoklad je však nesprávny. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v rozsudku z 18. apríla 2002 Súdny dvor rozhodol:

„44 Napadnuté ustanovenia nemôžu byť odôvodnené článkom 11 ods. 1 v spojení s bodom 1.1.1 druhým odsekom písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95, keďže toto posledné ustanovenie ustanovuje, že po tom, čo sa určí spoločný TAC sardel v oblastiach CIEM VIII a IX, 80 % príležitostí na rybolov Portugalska sa každoročne prevedie na Francúzsko a tieto príležitosti musia byť ulovené výlučne vo vodách, ktoré podliehajú zvrchovanosti alebo jurisdikcii Francúzska.

45 Konštatovanie, podľa ktorého prevod príležitostí na rybolov Portugalskej republiky na Francúzsku republiku bol vykonaný v rámci spoločného TAC vzťahujúceho sa na oblasti CIEM VIII a IX, ktorý je uvedený v bodoch 51 a 52 [rozsudku z 5. októbra 1999], sa javí ako nepresné. Aby bola splnená podmienka stanovenia spoločného TAC sardel pre oblasti CIEM VIII a IX, ktorej bod 1.1.1 druhý odsek písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95 podriaďuje výmenu príležitostí na rybolov medzi Portugalskou republikou a Francúzskou republikou, bolo by potrebné, aby Rada stanovila jediný TAC sardel pre oblasti CIEM VIII a CIEM IX, X, Copace 34.1.1, čo neurobila, ako uznala vo svojich písomných vyjadreniach. Údajné spoločné riadenie dvoch odlišných TAC uvádzané Radou totiž nemôže splniť túto podmienku. Okrem toho sa v prejednávanej veci nespochybňuje, že oba TAC sa týkajú dvoch biologicky odlišných zásob.

...

47 Napadnuté ustanovenia nemôžu byť odôvodnené ani článkom 8 ods. 4 písm. ii) a článkom 9 ods. 1 nariadenia č. 3760/92, ktoré stanovujú uzavretie zmlúv o výmene kvót. Článok 8 ods. 4 písm. ii) totiž výslovne stanovuje, že na to, aby bola Radou zohľadnená taká výmena, je potrebná žiadosť priamo dotknutých členských štátov. V prejednávanej veci však Španielske kráľovstvo takú žiadosť nepodalo, hoci je priamo dotknuté, pretože následkom výmeny kvót bolo zvýšenie príležitostí na rybolov v oblasti CIEM VIII. Pokiaľ ide o článok 9 ods. 1, je nutné konštatovať, že výmena príležitostí na rybolov, tak ako je upravená týmto článkom, predpokladá, že tieto príležitosti boli predtým pridelené v súlade so zásadou relatívnej stability. Ako však vyplýva z bodu 42 tohto rozsudku, v rokoch 1996 až 2001 k tomu nedošlo."

77 Z toho vyplýva, že Rada bola v zásade oprávnená podľa bodu 1.1.1 druhého odseku písm. i) prílohy IV nariadenia č. 685/95 a článku 8 ods. 4 písm. ii) nariadenia č. 3760/92 povoliť Portugalskej republike, aby lovila sardely v oblasti CIEM VIII, pokiaľ bol stanovený spoločný TAC sardel pre oblasti CIEM VIII a CIEM IX, alebo ak o to všetky priamo dotknuté členské štáty požiadali.

78 Žalobcovia teda nemôžu tvrdiť, že zásada relatívnej stability bola porušená zrušenými ustanoveniami, pretože platný právny rámec v zásade oprávňoval Radu na ich prijatie. Z rovnakého dôvodu žalobcovia ďalej neboli oprávnení vkladať svoju legitímnu dôveru do zachovania existujúcej situácie, keďže táto mola byť zmenená Radou na základe jej voľnej úvahy, a to obzvlášť v oblasti, ako je spoločná poľnohospodárska politika, v rámci ktorej orgány disponujú širokou mierou voľnej úvahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Area Cova a i./Rada a Komisia, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 122).

79 Pokiaľ nakoniec ide o údajné zneužitie právomoci, treba pripomenúť, že podľa judikatúry je akt postihnutý zneužitím právomoci len vtedy, ak je na základe objektívnych, relevantných a súhlasných indícií zrejmé, že bol prijatý s výlučným alebo aspoň rozhodujúcim úmyslom dosiahnuť iné ciele, než sú ciele, na ktoré sa odvoláva žalovaný orgán, alebo obísť postup osobitne stanovený Zmluvou (rozsudok Rica Foods a Free Trade Foods/Komisia, už citovaný v bode 34 vyššie, bod 200).

80 V prejednávanej veci je však potrebné konštatovať, že žalobcovia nepredkladajú žiadnu indíciu, z ktorej by vyplývalo, že zrušené ustanovenia neboli prijaté s cieľom „zabezpečiť lepšie využívanie príležitostí na lov sardel“, ako uvádza odôvodnenie 4 nariadenia č. 746/95.

81 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že konanie vytýkané Rade je protiprávne v tom, že porušuje zásadu relatívnej stability a akt o pristúpení.

82 Za týchto okolností je ďalej potrebné preskúmať, či právne predpisy porušené Radou priznávali práva jednotlivcom, prípadne či sú tieto porušenia dostatočne závažné.

O existencii právneho predpisu priznávajúceho práva jednotlivcom

83 Z judikatúry vyplýva, že na to, aby mohla byť založená nezmluvná zodpovednosť Spoločnestva, sa musí vytýkaná protiprávnosť týkať porušenia právneho predpisu, ktorý priznáva práva jednotlivcom (rozsudky Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný v bode 34 vyššie, bod 42, a Komisia/Camar a Tico, už citovaný v bode 34 vyššie, bod 53).

84 Je teda potrebné preskúmať, v akom rozsahu možno považovať zásadu relatívnej stability a článok 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení za predpisy, ktoré priznávajú práva jednotlivcom.

85 V tejto súvislosti je nutné na úvod poznamenať, že v rozpore s tým, čo tvrdí Rada, nie je dôležité, či porušený predpis je alebo nie je vyšším právnym pravidlom (pozri v tomto zmysle rozsudok Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný v bode 34 vyššie, body 41, 42 a 62). Tvrdenia uvedené účastníkmi konania k tejto otázke sú teda irelevantné.

86 Ďalej je potrebné uviesť, že podľa judikatúry právny predpis priznáva práva jednotlivcom, pokiaľ sa porušenie týka ustanovenia, ktoré vytvára práva, ktoré vnútroštátne súdy musia chrániť, takže má priamy účinok (rozsudok Súdneho dvora z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 54), ktoré vytvára výhodu, ktorá môže byť kvalifikovaná ako nadobudnuté právo (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. januára 1998, Dubois et Fils/Rada a Komisia, T-113/96, Zb. s. II-125, body 63 až 65), ktorého úlohou je chrániť záujmy jednotlivcov (rozsudok Súdneho dvora z 25. mája 1978, HNL a i./Rada a Komisia, 83/76 a 94/76, 4/77, 15/77 a 40/77, Zb. s. 1209, bod 5) alebo ktoré priznáva práva v prospech jednotlivcov, ktorých obsah môže byť dostatočne určený (rozsudok Súdneho dvora z 8. októbra 1996, Dillenkofer a i., C-178/94, C-179/94, C-188/94 až C-190/94, Zb. s. I-4845, bod 22).

87 Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 8 ods. 4 písm. i) a ii) nariadenia č. 3760/92 Rada rozdeľuje príležitosti na rybolov medzi členské štáty spôsobom, ktorý má zaručiť relatívnu stabilitu rybárskych činnností každého členského štátu pre každú z príslušných zásob. Podľa tejto zásady článok 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení pridelil Španielskemu kráľovstvu podiel vo výške 90 % TAC sardel v oblasti CIEM VIII a zvyšných 10 % sa pridelilo Francúzsku. Práve toto rozdelenie porušila Rada prijatím zrušených ustanovení, keďže ich následkom Španielske kráľovstvo nezískalo 90 % príležitostí na lov sardel v uvedenej oblasti.

88 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v rozsudku Area Cova a i./Rada a Komisia, už citovanom v bode 55 vyššie (bod 152), Súd prvého stupňa už rozhodol, že vzhľadom na to, že zásada relatívnej stability sa týka len vzťahov medzi členskými štátmi, nemôže jednotlivcom priznávať subjektívne práva, ktorých porušenie by založilo právo na náhradu škody na základe článku 288 druhého odseku ES.

89 Zásada relatívnej stability totiž odráža kritérium rozdelenia príležitostí na rybolov Spoločenstva medzi členské štáty vo forme kvót pridelených členským štátom. Ako rozhodol Súdny dvor (rozsudok Súdneho dvora z 13. októbra 1992, Portugalsko a Španielsko/Rada, C-63/90 a C-67/90, Zb. s. I-5073, bod 28), keďže teda zásada relatívnej stability nepriznáva rybárom žiadnu záruku úlovku určitého množstva rýb, požiadavku relatívnej stability je nutné chápať tak, že znamená len zachovanie práva na určitý percentuálny podiel stanovený pre každý členský štát pri tomto rozdelení.

90 Okrem toho je takisto potrebné zdôrazniť, že podľa článku 9 ods. 1 nariadenia č. 3760/92 si členské štáty môžu medzi sebou vymeniť všetky alebo časť príležitostí na rybolov, ktoré im boli pridelené, ako to dokazuje skutkový stav prejednávanej veci. Postup, ktorý musí byť dodržaný pri uskutočnení takej výmeny, takisto nepatrí k indíciám, ktoré by umožňovali prísť k záveru o existencii práv, ktorých nositeľmi by boli rybári postupujúceho členského štátu.

91 Rovnako, ako uviedol Súd prvého stupňa v bode 54 uznesenia z 19. septembra 2001, predmetom článku 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení je len stanoviť rozdelenie kvóty na sardely v oblasti CIEM VIII a neobsahuje žiaden odkaz na situáciu rybárov loviacich sardely z dvoch štátov, ktoré môžu loviť v tejto oblasti, a už vôbec nie povinnosť Rady zohľadniť osobitnú situáciu rybárov, keď povoľuje prevod kvóty na sardely v oblasti susediacej s touto oblasťou.

92 Z toho vyplýva, že pridelenie podielu 90 % TAC sardel v oblasti CIEM VIII Španielskemu kráľovstvu podľa zásady relatívnej stability nepriznáva samo osebe španielskym rybárom žiadne právo na lov sardel v tejto oblasti, keďže takéto prípadné príležitosti na rybolov vyplývajú len z vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá určuje podmienky výkonu lovu sardel v oblasti CIEM VIII.

93 Za týchto okolností je potrebné domnievať sa, že zásada relatívnej stability a článok 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení označujú s dostatočnou presnosťou štáty ako nositeľov práv rybolovu a vymedzujú obsah týchto práv, takže uvedené právne predpisy nepriznávajú práva jednotlivcom v zmysle už citovanej judikatúry.

94 Je pravda, ako tvrdia žalobcovia, že podľa trinásteho odôvodnenia nariadenia č. 3760/92 musí zásada relatívnej stability stanovená uvedeným nariadením zohľadňovať osobitné potreby regiónov, ktorých obyvateľstvo je obzvlášť závislé od rybolovu a s ním spojených činností. Ako rozhodol Súdny dvor, z toho vyplýva, že účel kvót rybolovu spočíva v zaistení každému členskému štátu podielu na TAC Spoločenstva, určeného hlavne v závislosti od úlovkov, z ktorých mali pred zavedením systému kvót prospech tradičné rybárske činnosti, miestne obyvateľstvo závislé od rybolovu a s ním spojený priemysel tohto členského štátu (rozsudok Súdneho dvora z 19. februára 1998, NIFPO a Northern Ireland Fishermen's Federation, C-4/96, Zb. s. I-681, bod 47; pozri tiež, pokiaľ ide o nariadenie č. 170/83, rozsudky Súdneho dvora zo 14. decembra 1989, Agegate, C-3/87, Zb. s. 4459, bod 24, a Jaderow, už citovaný v bode 58 vyššie, bod 23).

95 Súdny dvor v dôsledku toho usudzuje, že Rada je pri rozdeľovaní príležitostí na rybolov medzi členské štáty povinná uviesť pre každú z dotknutých zásob do súladu záujmy, ktoré každý členský štát zastupuje, predovšetkým pokiaľ ide o jeho tradičné rybárske činnosti, prípadne jeho obyvateľstvo, ako aj jeho miestny priemysel závislý od rybolovu (rozsudok NIFPO a Northern Ireland Fishermen's Federation, už citovaný v bode 94 vyššie, bod 48).

96 Je však potrebné uviesť, že Súd prvého stupňa v bode 153 rozsudku Area Cova a i./Rada a Komisia, už citovaného v bode 55 vyššie, takisto rozhodol, že tradičné práva na rybolov sa nadobúdajú v prospech štátu, a nie jednotlivých majiteľov lodí, takže títo sa nemôžu domáhať subjektívneho práva, ktorého porušenie by viedlo k vzniku ich práva na náhradu škody na základe článku 288 druhého odseku ES.

97 Z toho vyplýva, že zásada relatívnej stability a článok 161 ods. 1 písm. f) aktu o pristúpení nepriznávajú práva jednotlivcom v zmysle citovanej judikatúry. Bez toho, aby bolo potrebné skúmať dostatočnú závažnosť porušenia týchto predpisov Radou, je teda potrebné prijať záver, že prvá podmienka na to, aby bolo právo na náhradu škody priznané právom Spoločenstva, nie je v prejednávanej veci splnená.

2. *O uvádzanej ujme*

Tvrdenia účastníkov konania

98 Žalobcovia tvrdia, že protiprávnosť vytýkaná Rade im spôsobila štyri druhy škôd.

99 Žalobcovia po prvé uvádzajú, že priamym účinkom zrušených ustanovení bolo zbavenie španielskej flotily z Gaskonského zálivu práva uloviť 90 % úlovkov v rámci „nového TAC“, vypočítaného sčítaním TAC oficiálne schváleného pre každý rybársky rok v oblasti CIEM VIII a dodatočných ton sardel pridelených francúzskej flotile v oblasti CIEM VIII po prevode portugalskej kvóty z oblasti CIEM IX, ktorý

Rada povolila. Sardely ulovené v oblasti CIEM VIII totiž predstavujú jedinú odlišne riadenú jednotku. Každý úlovok uskutočnený na mori jednou rybárskou jednotkou je teda vyňatý z TAC oblasti CIEM VIII, ktorá už nebude dostupná pre ostatné rybárske jednotky flotily, ktorá je tam oprávnená loviť.

100 Podľa žalobcov je táto ujma skutočná a určitá. Keďže totiž 90 % z TAC sardel v oblasti CIEM VIII, ktorý je každoročne stanovený Radou, patrí španielskej flotile a keďže prevod kvót medzi oblasťmi bol nelegálny, vedie zvýšenie TAC bez toho, že by sa zohľadnila zásada relatívnej stability, nevyhnutne k záveru, že počas obdobia, keď bolo toto faktické zvýšenie TAC v platnosti, bola španielska flotila, a teda žalobcovia zbavení časti práv rybolovu, ktoré im boli pridelené v TAC skutočne jestvujúcom počas týchto rokov, ktorý mohol byť vypočítaný spočítaním TAC sardel stanoveného nariadením, teda 33 000 ton ročne, s tým TAC, ktorý zodpovedá povolenému prevodu, teda 5 008 ton v rokoch 1996, 1997, 1998 a 1999, 3 000 ton v roku 2000 a 4 176 ton v roku 2001. Táto ujma bola spôsobená priamo žalobcom, pretože oni boli nositeľmi práv rybolovu podľa kvót.

101 Žalobcovia síce pripúšťajú, že na to, aby ujma vznikla, by sardely museli byť ulovené, a je pravdepodobné, že španielska flotila by neulovila celú kvótu pridelenú Španielskemu kráľovstvu ani vtedy, ak by nedošlo k prevodu. Dokázalo sa však, že k prevodu došlo, a že sardely boli ulovené francúzskou, a nie španielskou flotilou, a to nad rámec kvóty pridelenej Francúzskej republike.

102 Na základe ekonomického ohodnotenia svojej ujmy vykonaného Instituto Tecnológico Pesquero y Alimentario (ďalej len „správa AZTI"), ktoré je pripojené k žalobe, sa žalobcovia domnievajú, že protiprávny prevod kvót sa prejavil v priemernom zvýšení úlovkov v oblasti CIEM VIII o 4 500 ton ročne, ktoré bolo vypočítané

odpočítaním kvóty TAC, ktorá bola pridelená francúzskej flotile bez prevodu vyhláseného za protiprávny, od všetkých úlovkov uskutočnených touto flotilou. Žalobcovia odhadujú celkovú hodnotu nadmerných úlovkov francúzskej flotily v porovnaní s kvótou, ktorou by mohla disponovať v prípade neexistencie prevodu v rokoch 1996 až 2001, na 51 722 830 eur.

103 Žalobcovia v tejto súvislosti upresňujú, že ich žaloba sa teda netýka nadmerných príležitostí na rybolov francúzskej flotily, ale nadmerných úlovkov uskutočnených v porovnaní s príležitosťami na rybolov, ktoré legálne patrili tejto flotile. Ujma, ktorú utrpeli, teda nezávisí, ako to tvrdí Rada, od skutočnosti, či španielska flotila ulovila alebo neulovila množstvo sardel približujúce sa limitu pre úlovky stanovenému nariadeniami, ale od nespornej skutočnosti, a to nadmerných úlovkov uskutočnených francúzskou flotilou z dôvodu protiprávneho prevodu kvót.

104 Po druhé, žalobcovia sa domnievajú, že protiprávnosť, ktorej sa dopustila Rada, im spôsobila dodatočnú ujmu tým, že zapríčinila zmenu trhových podmienok v autonómnej oblasti Baskicko v priebehu dotknutého obdobia, keďže sa znížil tak dopyt, ako aj ceny. Na základe správy AZTI žalobcovia odhadujú svoju celkovú ujmu v tomto smere za roky 1996 až 2001 na 3 953 989 eur.

105 Po tretie, žalobcovia sa domnievajú, že protiprávnosť vytýkaná Rade oslabila konkurenčné postavenie španielskej flotily v prospech posilnenia francúzskej flotily, keďže Francúzsko bolo schopné podporovať svoju flotilu pôsobiacu v dotknutej rybárskej oblasti z veľkej časti vďaka prevodu príležitostí na rybolov zrušeného Súdnym dvorom. Žalobcovia sa v tejto súvislosti opierajú o tri relevantné ukazovatele, ktoré umožňujú zmerať činnosť francúzskej flotily, a to vývoj počtu rybárskych lodí a používané postupy, celkové úlovky a nepriame limity výlovu, ktoré vyplývajú z predčasného vyčerpania francúzskej kvóty TAC sardel v oblasti CIEM VIII. Z toho naopak vyplýva, že životaschopnosť španielskej flotily v Gaskonskom

zálive bola v strednodobom a dlhodobom horizonte vážne ohrozená z dôvodu nadmerného využívania spoločných zdrojov v oblasti Biskajského zálivu a zníženia zásob sardel v oblasti CIEM VIII, ktoré je toho výsledkom. To sa súčasne prejavilo znížením možností skutočných úlovkov flotily, nezávisle od stanoveného TAC, a značným rizikom zníženia TAC sardel Spoločenstva pre túto rybársku oblasť.

106 Po štvrté, žalobcovia tvrdia, že prevod príležitostí na rybolov v prospech francúzskej flotily v oblasti CIEM VIII je jednou zo základných príčin nadmerného využívania zdrojov, pretože umožňuje tejto flotile loviť prakticky počas celého roka. Ako dôkaz žalobcovia uvádzajú, že španielska flotila nebola schopná vyčerpať svoju kvótu TAC pre sardely v priebehu ostatných rokov z dôvodu nadmerných úlovkov uskutočnených z tejto zásoby francúzskou flotilou. Skutočná a určitá škoda spôsobená španielskej flotile z dôvodu nadmerného využívania zdrojov francúzskou flotilou sa až doteraz prejavuje nemožnosťou dosiahnuť významnejšie úlovky. V budúcnosti bude spočívať v nižších možnostiach skutočných úlovkov, pretože zásoba sardel sa znižuje, čo v strednodobom a dlhodobom horizonte ovplyvňuje hospodársku životaschopnosť španielskej flotily.

107 Podľa žalobcov je oslabenie konkurenčného postavenia španielskej flotily a nadmerné využívanie zdrojov skutočnou a určitou škodou, nezávisle od skutočnosti, že ich presný výpočet musí byť vykonaný neskôr a oddelene.

108 Pokiaľ ide o kritiku Rady uvedenú proti metóde použitej v správe AZTI, žalobcovia tvrdia jednak to, že každé posúdenie ušlého zisku a skutočnej škody nevyhnutne predpokladá predchádzajúci odhad zisku, ktorý by mohol byť dosiahnutý, pokiaľ by nedošlo k škodnej udalosti, jednak to, že správa AZTI použila metódu, ktorú ekonómovia považujú za vedecky najuznávanejšiu pre určenie podielu na celkovej škode u každej lode španielskej flotily patriacej niektorému zo žalobcov. Ak Rada zamýšľa spochybniť kvalitu tejto metódy alebo jej vedeckú presnosť, musí k tomu uviesť dôvody.

109 Rada sa domnieva, že žalobcovia nepredložili dôkaz o tom, že utrpeli nejakú škodu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

110 Z judikatúry vyplýva, že na to, aby bola založená mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva podľa článku 288 druhého odseku ES, musí poškodená osoba dokázať existenciu uvádzanej škody. Táto ujma musí byť skutočná a určitá (rozsudok Súdneho dvora z 27. januára 1982, Birra Wührer a i./Rada a Komisia, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 a 5/81, Zb. s. 85, bod 9; rozsudok Súdu prvého stupňa z 2. júla 2003, Hameico Stuttgart a i./Rada a Komisia, T-99/98, Zb. s. II-2195, bod 67), ako aj vyčísliteľná (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. januára 1996, Candiotte/Rada, T-108/94, Zb. s. II-87, bod 54). Čisto hypotetická a neurčitá škoda naopak nezakladá právo na náhradu škody (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. júla 1997, Oleifici Italiani/Komisia, T-267/94, Zb. s. II-1239, bod 73).

111 Je na žalobcoch, aby sudcovi Spoločenstva predložili dôkazy o existencii a rozsahu svojej ujmy (rozsudky Súdu prvého stupňa z 9. januára 1996, Koelman/Komisia, T-575/93, Zb. s. II-1, bod 97, a z 28. apríla 1998, Dorsch Consult/Rada a Komisia, T-184/95, Zb. s. II-667, bod 60; pozri v tomto zmysle tiež rozsudok Súdneho dvora z 21. mája 1976, Roquette Frères/Komisia, 26/74, Zb. s. 677, body 22 až 24).

112 Je teda potrebné preskúmať, či žalobcovia preukázali, že utrpeli skutočnú a určitú škodu.

113 Po prvé, žalobcovia tvrdia, že utrpeli škodu, ktorá spočíva v tom, že boli zbavení práva uloviť 90 % úlovkov „nového TAC“, vypočítaného pripočítaním prevedenej kvóty k TAC stanovenému pre oblasť CIEM VIII. Vo svojej žalobe žalobcovia usudzujú, že ich škoda v tomto smere sa rovná hodnote nadmerných úlovkov uskutočnených francúzskou flotilou v pomere k jej legálnej kvóte.

114 Je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor v bode 42 rozsudku z 18. apríla 2002 konštatoval, že z dôvodu povolenia udeleného Portugalskej republike uloviť časť jej kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII Španielske kráľovstvo naopak, pokiaľ mu skutočne bolo pridelených 90 % TAC stanoveného pre túto oblasť, v rozpore so zásadou relatívnej stability nezískalo 90 % príležitostí na lov sardel v tejto oblasti. Povolenie udelené Portugalskej republike uloviť časť svojej kvóty pre sardely v oblasti CIEM VIII totiž zvýšilo príležitosti na lov sardel v uvedenej oblasti bez toho, aby Španielske kráľovstvo mohlo disponovať časťou 90 % tejto dodatočnej kvóty pre sardely.

115 Okrem toho je rovnako nepochybné, že zvýšenie príležitostí na lov sardel v oblasti CIEM VIII v rokoch 1996 až 2001 umožnilo Francúzskej republike z dôvodu prevodu svojej kvóty v tejto oblasti Portugalskou republikou podľa článku IV nariadenia č. 685/95 uskutočniť viac úlovkov sardel v tejto oblasti.

116 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, však žiadna z už citovaných okolností nedokazuje, že utrpeli skutočnú a určitú škodu.

117 Je totiž potrebné pripomenúť, že, ako už rozhodol Súdny dvor, zásada relatívnej stability znamená len zachovanie určitého percentuálneho podielu na objeme úlovkov dostupných pre každú z dotknutých zásob, objemu, ktorý sa môže vyvíjať, a nie záruku konštantného množstva úlovkov (rozsudok Súdneho dvora zo 16. júna 1987, Romkes, 46/86, Zb. s. 2671, bod 17).

118 Z toho vyplýva, že kvóta 90 % TAC stanovená pre oblasť CIEM VIII pridelená Španielskemu kráľovstvu predstavuje len teoretický maximálny limit úlovku, ktorý španielskou flotilou nesmie byť v žiadnom prípade prekročený. Táto kvóta naopak vôbec neznamená, že španielskej flotile je zaistené skutočne uloviť 90 % TAC sardel v oblasti CIEM VIII. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj keď účastníci konania nemajú zhodný názor na to, či španielske orgány mali diskrečnú právomoc na poskytnutie práv rybolovu, je naopak nesporné, že rybári pôsobiaci v oblasti CIEM VIII nie sú nositeľmi žiadnej individuálnej kvóty poskytnutej španielskymi orgánmi na základe vnútroštátnej právnej úpravy.

119 Za týchto okolností jednoduchá skutočnosť, že žalobcovia nezískali 90 % príležitostí na lov sardel v oblasti CIEM VIII, dokazuje len teoretickú a hypotetickú škodu, ktorej existencia závisí od skutočných úlovkov uskutočnených španielskou flotilou. Žalobcovia to okrem toho výslovne uznávajú, keď vo svojej replike uvádzajú, že „španielska flotila by pravdepodobne neulovila celú svoju kvótu v prípade neexistencie prevodu“.

120 Pokiaľ ide o okolnosť, že francúzska flotila uskutočnila nadmerné úlovky v pomere ku svojej pôvodnej kvóte pred prevodom, táto okolnosť sama osebe vôbec nepreukazuje, že španielska flotila utrpela škodu vo forme nižších úlovkov. Pokiaľ totiž pridelený podiel na TAC sardel predstavuje teoretický maximálny limit, samotná skutočnosť, že francúzska flotila loví viac, totiž nepreukazuje, v rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, že španielska flotila ulovila menej alebo že sa jej bránilo uloviť viac.

121 Z toho vyplýva, že okolnosti uvedené v žalobe nepreukazujú existenciu skutočnej a určitej škody.

122 V každom prípade hodnota francúzskych nadmerných úlovkov odhadnutá na 51 722 830 eur nemôže preukazovať rozsah ujmy, ktorú utrpeli žalobcovia. Neexistuje totiž žiadny vzťah medzi objemom úlovkov reálne uskutočnených celou francúzskou flotilou a objemom úlovkov, ktoré by žalobcovia mohli uskutočniť.

123 Keďže sa ujma uvádzaná žalobcami zakladá len na tej skutočnosti, že francúzska flotila uskutočnila nadmerné úlovky v porovnaní so svojou legálnou kvótou, je potrebné odmietnuť tvrdenia uvedené žalobcami.

124 Ďalej je potrebné poukázať na to, že hypotetická škoda, ktorej sa dovolávajú žalobcovia, by bola skutočnou a určitou škodou, ak by sa ukázalo, že úlovky sardel uskutočnené francúzskou flotilou v oblasti CIEM VIII na základe dodatočnej kvóty pridelenej Portugalskej republike v uvedenej oblasti obmedzili skutočné príležitosti na lov sardel španielskej flotily pôsobiacej v tejto oblasti tým, že by jej zabránili uskutočniť dodatočné úlovky v rámci limitu 90 % príležitostí na rybolov oblasti v CIEM VIII, s ohľadom na kvótu, ktorú mala v tejto oblasti povolenú uloviť Portugalská republika.

125 V tejto súvislosti je však nutné konštatovať, že aj keď žalobcovia zdôrazňovali nadmerné množstvá ulovené francúzskou flotilou v pomere ku kvóte, ktorou legálne disponovala v oblasti CIEM VIII, oni sa naopak v žiadnom okamihu neusilovali vyčísliť objem dodatočných úlovkov, ktoré by mohli uskutočniť, pokiaľ by neexistovali zrušené ustanovenia.

126 Okrem toho je potrebné poukázať na to, že sa nespochybňuje, že v priebehu odbobia rokov 1996 až 2001 Španielske kráľovstvo nikdy nevyčerpalo svoju kvótu 90 % TAC pôvodne stanovenú pre oblasť CIEM VIII, kvótu, ktorá predstavuje pre každý z dotknutých rokov 29 700 ton sardel.

127 Keďže španielska flotila nevyčerpala v žiadnom z dotknutých rokov svoju kvótu sardel v oblasti CIEM VIII, skutočnosť, že francúzska flotila prekročila kvótu, ktorá jej bola legálne pridelená, je irelevantná pre dokázanie toho, že španielska flotila utrpela ujmu, vzhľadom na to, že táto flotila mala v každom prípade možnosť uloviť viac sardel v oblasti CIEM VIII v rámci TAC stanoveného pre túto oblasť.

128 V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že žalobcovia okrem toho netvrdili, že španielska flotila sama obmedzila svoje úlovky s cieľom rozložiť ich na celý rok tak, aby sa neprekročila kvóta 29 700 ton, takže ak by uvedená flotila bola informovaná, že má k dispozícii dodatočnú kvótu na sardely, ulovila by ich viac.

129 Okrem toho, keďže v prejednávanej veci nevyužitá časť príležitosti na rybolov vždy prekročila 25 % kvóty, a v rokoch 1996 a 1998 dosiahla dokonca 50 %, nemožno tvrdiť, že sa španielska flotila nejako obmedzila vo svojom love sardel.

130 V každom prípade, aj za predpokladu, že by nadmerné úlovky uskutočnené francúzskou flotilou v oblasti CIEM VIII mohli preukazovať, že španielska flotila bola obmedzená vo svojich príležitostiach na rybolov, je potrebné konštatovať, že v prejednávanom prípade sa žalobcovia nemôžu domáhať žiadnej skutočnej a určitej škody v tomto smere. Príležitosti na lov sardel nevyužité španielskou flotilou v rámci kvóty pridelenej Španielskemu kráľovstvu v priebehu obdobia rokov 1996 až 2001 totiž vždy dosiahli väčší objem než nadmerné úlovky uskutočnené francúzskou flotilou v tejto oblasti v priebehu tohto obdobia, tak, ako ich určili žalobcovia.

131 Aj keby teda francúzske úlovky boli uskutočnené na ujmu španielskym úlovkom, ukazuje sa, že žalobcovia ešte disponovali nevyčerpanými príležitosťami na rybolov, ktoré boli pridelené Španielskemu kráľovstvu pri dodržaní limitu 90 % TAC stanoveného pre oblasť pred prevodom povoleným zrušenými ustanoveniami, teda 29 700 ton.

132 To, že španielska flotila nemohla vyčerpať kvótu pridelenú Španielskemu kráľovstvu alebo dokonca podstatnú časť z nej, je potvrdené aj skutočnosťou, že podľa bodu 1.1.2 druhého odseku písm. ix) prílohy IV nariadenia č. 685/95 Španielske kráľovstvo súhlasilo s prevodom svojich príležitostí na rybolov z TAC sardel v oblasti CIEM VIII vo výške 9 000 ton (12 000 ton v roku 2000) na ročnom základe Francúzskej republike, počínajúc rokom 1996, takže skutočná kvóta, ktorou mohlo disponovať Španielske kráľovstvo v tejto oblasti od roku 1996, sa v skutočnosti nerovnala 29 700 ton, ale 20 700 ton (17 700 ton v roku 2000). Zatiaľ čo teda žalobcovia v prejednávanej žalobe tvrdia, že utrpeli škodu z dôvodu, že Francúzskej republike sa povolilo uloviť približne 5 000 dodatočných ton v oblasti CIEM VIII v pomere k pôvodnej kvóte 3 300 ton pridelenej na základe aktu o pristúpení, ukazuje sa, že Španielske kráľovstvo v rovnakom čase previedlo skoro tretinu kvóty, ktorá jej bola pridelená v tejto oblasti, aktom o pristúpení.

133 Z týchto dôvodov žalobcovia nemôžu tvrdiť, že boli obmedzené ich skutočné príležitosti na rybolov v oblasti CIEM VIII. To je navyše potvrdené aj skutočnosťou, že podľa údajov poskytnutých Radou, ktoré žalobcovia nespochybnili, sa ukazuje, že tak v roku 1994, teda predtým, než Portugalská republika mala povolenie loviť sardely v oblasti CIEM VIII, ako aj v roku 2002, teda po zrušení tohto povolenia, Španielske kráľovstvo malo ďaleko od toho, aby vyčerpalo svoju kvótu, keďže úlovky sardel uskutočnené v oblasti VIII dosiahli 11 230 ton v roku 1994 a 7 700 ton v roku 2002. Z toho vyplýva, že príležitosti na rybolov žalobcov v priebehu dotknutého obdobia teda neboli žiadnym spôsobom skutočne a určito obmedzené.

134 Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je teda potrebné prísť k záveru, že ani skutočnosť, že žalobcovia nedisponovali podielom 90 % príležitostí na rybolov patriacich Španielskemu kráľovstvu v oblasti CIEM VIII, ani skutočnosť, že francúzska flotila uskutočnila v tejto oblasti nadmerné úlovky, nepreukazujú, že žalobcovia utrpeli skutočnú a určitú škodu, ktorá by mohla viesť k náhrade v rámci prejednávanej žaloby.

135 Po druhé, žalobcovia tvrdia, že nezákonnosť vytýkaná Rade spôsobila zníženie cien a dopytu.

136 V tejto súvislosti stačí konštatovať, že žiadny dôkaz v spise, a najmä žiadny údaj uvedený v správe AZTI nedokazuje existenciu takého zníženia. Je predovšetkým potrebné uviesť, že táto správa sa podľa tabuľky, ktorá je takisto uvedená v žalobnom návrhu, obmedzuje na uvedenie odhadu finančných „strát“, ktoré údajne utrpela španielska flotila, tým, že uvádza matematické metódy, ktorých parametre nie sú vysvetlené, bez toho, aby uvádzala údaje o trhovej cene v priebehu dotknutého obdobia. Vo svetle údajov poskytnutých účastníkmi konania na písomnú otázku položenú Súdom prvého stupňa sa ukázalo, že priemerná cena sardel v rokoch 1996 až 2001 sa neznížila. Tvrdenia žalobcov, podľa ktorých protiprávnosť vytýkaná Rade spôsobila zníženie cien a dopytu, tak nemôžu obstáť.

137 Po tretie, žalobcovia tvrdia, že utrpeli škodu z dôvodu oslabenia svojho konkurenčného postavenia v porovnaní s francúzskou flotilou.

138 Ako správne tvrdí Rada, žalobcovia v tomto smere nepredložili žiadny konkrétny dôkaz na podopretie tvrdenia o oslabení svojho konkurenčného postavenia, ale obmedzujú sa na vyjadrenie neurčitých a všeobecných tvrdení. Žaloba žalobcov je teda v tomto bode nedôvodná.

139 Po štvrté, žalobcovia tvrdia, že utrpeli ujmu z dôvodu nadmerného využívania a úbytku zdrojov.

140 Takisto je potrebné konštatovať, že žalobcovia nepredkladajú žiadny konkrétny dôkaz, ktorý by mohol podoprieť ich tvrdenia týkajúce sa úbytku zdrojov, ale v tomto ohľade sa obmedzujú len na vyjadrenie svojich neurčitých a všeobecných tvrdení. Nanajvýš tvrdia, že úbytok zdrojov je preukázaný skutočnosťou, že Španielske kráľovstvo nemohlo nikdy vyčerpať svoju kvótu. Toto samotné tvrdenie sa však javí ako neopodstatnené, keďže TAC pre príslušné obdobie, ktorý bol určovaný každoročne, v súlade s ustanoveniami článkov 4 a 8 nariadenia č. 3760/92, so zreteľom na stav prírodných zdrojov vo svetle dostupných vedeckých poznatkov, nebol počas príslušného obdobia zmenený a bol zachovaný na úrovni 33 000 ton.

141 Nakoniec, pokiaľ žalobcovia požadujú náhradu budúcej škody, stačí konštatovať, že žalobcovia nedokázali, že táto uvádzaná škoda je s dostatočnou určitosťou bezprostredne hroziaca a predvídateľná (pozri v tomto zmysle rozsudok Hameico Stuttgart a i./Rada a Komisia, už citovaný v bode 110 vyššie, bod 63).

142 Žalobcovia v tomto smere uvádzajú, že TAC sardel bol v roku 2003 znížený na 11 000 ton. Toto tvrdenie je pritom chybné. Z prílohy I D nariadenia Rady (ES) č. 2341/2002 z 20. decembra 2002, ktorým sa na rok 2003 stanovujú príležitosti na rybolov pre určité zásoby rýb a skupiny zásob ryb platné vo vodách Spoločenstva a pre lode Spoločenstva vo vodách podliehajúcich obmedzeniu úlovkov (Ú. v. ES L 356, s. 12), totiž vyplýva, že TAC sardel pre oblasť CIEM VIII týkajúci sa roku 2003 bol stanovený na 33 000 ton. Okrem toho je potrebné uviesť, že uvedený TAC zostal zachovaný na 33 000 tonách tak v roku 2002 [príloha I D nariadenia Rady (ES)

č. 2555/2001 z 18. decembra 2001, ktorým sa na rok 2002 stanovujú príležitosti na rybolov pre určité zásoby rýb a skupiny zásob ryb platné vo vodách Spoločenstva a pre lode Spoločenstva vo vodách podliehajúcich obmedzeniu úlovkov (Ú. v. ES L 347, s. 1], ako aj v roku 2004 [príloha I B nariadenia Rady (ES) č. 2287/2003 z 19. decembra 2003, ktorým sa na rok 2004 stanovujú príležitosti na rybolov pre určité zásoby rýb a skupiny zásob ryb platné vo vodách Spoločenstva a pre lode Spoločenstva vo vodách podliehajúcich obmedzeniu úlovkov (Ú. v. EÚ L 344, s.1)].

143 Nakoniec, pokiaľ ide o návrh na vykonanie dokazovania podaný žalobcami 31. mája 2005, je potrebné pripomenúť, že návrhu na vykonanie dokazovania podanému po ukončení ústnej časti konania možno vyhovieť len vtedy, pokiaľ sa týka skutočností, ktoré môžu mať rozhodujúci vplyv na vyriešenie sporu, a pokiaľ ho zúčastnená osoba nemohla uplatniť pred skončením ústnej časti konania (rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hoechst/Komisia, C-227/92 P, Zb. s. I-4443, bod 104). V prejednávanej veci je potrebné jednak poznamenať, že žalobcovia neuviedli žiadne odôvodnenie, aby preukázali, že pri podaní svojej žaloby nemohli podporiť svoje tvrdenia týkajúce sa nadmerného využívania a úbytku zdrojov. Predovšetkým nevysvetľujú, prečo nemohli navrhnúť vypracovanie znaleckého posudku v žalobe alebo aspoň v replike. Z toho vyplýva, že návrh je neprípustný.

144 Okrem toho je nutné konštatovať, že návrh na vykonanie dokazovania je v každom prípade irelevantný. Je totiž potrebné uviesť, že žiadny z dokumentov predložených žalobcami nepreukazuje, ani dokonca nevyjadruje predpoklad, že zníženie úlovkov alebo nepriaznivá biologická situácia zásob v roku 2005 môžu byť spôsobené ustanoveniami zrušenými rozsudkom z 18. apríla 2005 alebo predchádzajúcim nadmerným lovom sardel. Práve naopak, zo správy „Arrantza 2003“ vypracovanej Instituto Pesquero y Alimentario, ktorá je pripojená k duplike, vyplýva, že životný

cyklus sardel je veľmi krátky a zásoba sardel je veľmi premenlivá, takže v ich zásobe môže z roka na rok dôjsť k obdobiu krízy, alebo dokonca k obdobiu nedostatku. Podľa uvedenej správy sa tak v roku 2002 rozmnožujúca sa biomasa nachádzala v bezpečnom biologickom limite stanovenom na 56 000 ton, teda nad minimálnym limitom biomasy stanoveným na 36 000 ton. Za týchto okolností nemôžu mať dokumenty predložené žalobcami rozhodujúci vplyv na vyriešenie sporu.

145 Je preto potrebné zamietnuť návrh na vykonanie dokazovania podaný žalobcami.

146 Zo všetkých týchto dôvodov je potrebné prísť k záveru, že žalobcovia neposkytli dôkaz o existencii nimi uvádzaných škôd.

147 Keďže žalobcovia nepreukázali ani existenciu dostatočne zjavného porušenia právneho pravidla priznávajúceho práva jednotlivcom, ani existenciu údajnej ujmy, je potrebné prísť k záveru, že nemožno vyvodiť zodpovednosť Spoločenstva bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či je splnená podmienka týkajúca sa príčinnej súvislosti medzi údajnou nezákonnosťou a uplatňovanou ujmou.

148 Zo všetkého, čo bolo uvedené vyššie, vyplýva, že je potrebné zamietnuť žalobu podanú žalobcami ako nedôvodnú bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o tvrdeniach týkajúcich sa prípustnosti.

O trovách

149 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom žalovanej.

150 Podľa článku 87 ods. 4 rokovacieho poriadku členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania, znášajú svoje trovy konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (tretia komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Žalobcovia znášajú svoje vlastné trovy konania, ako aj trovy konania Rady.

3. Francúzska republika a Komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.

Jaeger Tiili Czúcz

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 19. októbra 2005.

Tajomník

E. Coulon

Predseda komory

M. Jaeger